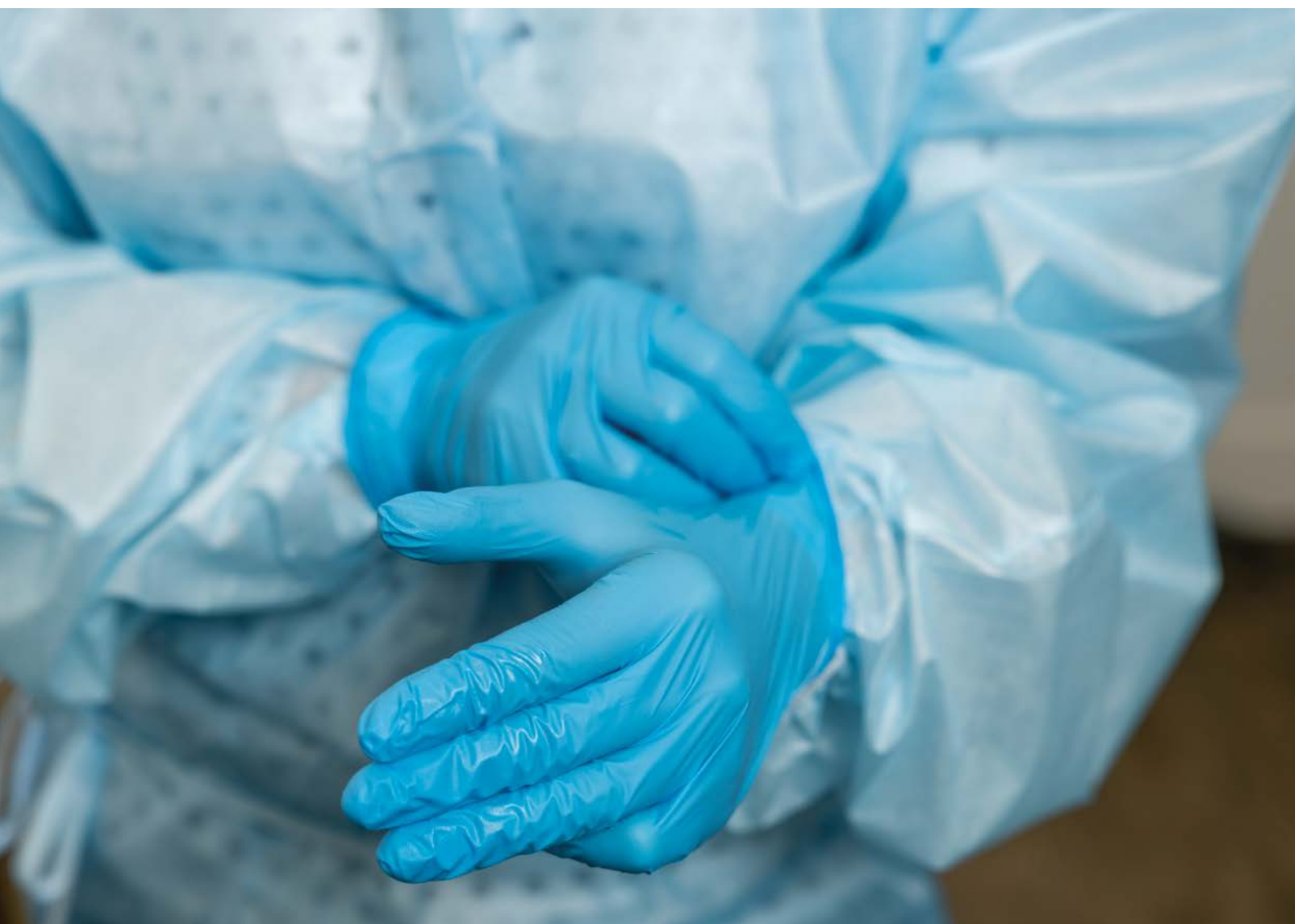

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
*Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport*

Zorg voor de juiste behandeling

Scabiës in uw zorginstelling

Scabiës in uw zorginstelling

Krijgt u als manager of zorgverlener te maken met scabiës (schurft) in uw zorginstelling? In deze folder leest u welke stappen u moet nemen om scabiës te behandelen en verdere verspreiding te voorkomen.

Scabiës herkennen

Scabiës is een besmettelijke huidaandoening. Het wordt veroorzaakt door de schurftmijt, een beestje dat te klein is om met het blote oog te zien. Een van de belangrijkste verschijnselen is jeuk. Die jeuk kan over het hele lichaam voorkomen, vooral 's nachts en als het warm is. Op de huid kunnen blaasjes en rode bultjes ontstaan. Soms zijn de gangetjes die de mijt in de huid heeft gegraven te zien als rode streepjes.

Scabiës is onder andere te herkennen aan rode bultjes

Scabiës behandelen

De behandeling bestaat uit:

1. Medicatie: crème of tabletten
2. Hygiënische maatregelen: kleding en beddengoed wassen of apart wegzetten in vuilniszakken.

Ook de nauwe contacten van de scabiëspatiënt moeten behandeld worden. Dat zijn mensen die vaak of lang (minimaal 15 minuten) huidcontact hadden met de patiënt, zoals familieleden, huisgenoten en verzorgers.

Het beddengoed moet gewassen worden op 60 graden

Besmetting

Besmetting vindt plaats door lang (minstens 15 minuten) of intensief huidcontact. Bijvoorbeeld bij onbeschermd lichamelijke verzorging of seksueel contact. Besmetting kan ook plaats vinden door gezamenlijk gebruik van beddengoed, handdoeken of kleding.

Scabiës crustosa

In sommige gevallen is er sprake van scabiës crustosa. Deze ernstige vorm van scabiës komt vooral voor bij mensen met een verminderde afweer of jeukperceptie. Er zijn dan veel meer schurftmijten die zich ook verspreiden via losse huidschilfers. Deze vorm van scabiës is veel besmettelijker en vraagt om uitgebreidere hygiënemaatregelen.

Zoals familieleden, huisgenoten en verzorgers. Het is belangrijk dat iedereen tegelijk wordt behandeld. Dat voorkomt herbesmetting door nog niet behandelde personen (pingpong effect).

Meldingsplicht en de rol van de GGD

Is er iemand met scabiës in uw instelling? Dan moet u dit melden aan de GGD volgens de Wet publieke gezondheid (2008). De GGD adviseert over te nemen maatregelen en houdt bij hoe vaak scabiësuitbraken voorkomen in de regio. De GGD kan er ook voor zorgen dat er buiten de instelling maatregelen worden genomen. Bijvoorbeeld bij bezoekers van uw zorginstelling of bij organisaties die met uw instelling samenwerken.

Wanneer is het een uitbraak?

De diagnose is een belangrijke eerste stap, want scabiës is moeilijk vast te stellen. Zelfs voor dermatologen. Zeker bij de oudere huid kan scabiës er anders uitzien. Soms schrijft de arts uit voorzorg een scabiësbehandeling voor, terwijl de diagnose onzeker is. Voor uitgebreide maatregelen voor een grote groep mensen, moet de scabiës echt vastgesteld zijn. Mogelijk wordt de scabiëspatiënt daarvoor naar een dermatoloog doorverwezen.

1 geval

Is er 1 bewezen geval van gewone scabiës? Dan is het belangrijk om eerst goed uit te zoeken of er meer mensen met klachten zijn en wie dat dan zijn.

Is er nog maximaal 1 persoon met scabiësklachten en zijn er verder geen contacten met klachten? Dan is behandeling van de eerste ring meestal voldoende. Dat zijn de mensen

die direct lichamelijk contact met de patiënt hadden. Zoals familie of medewerkers die de bewoner verzorgden.

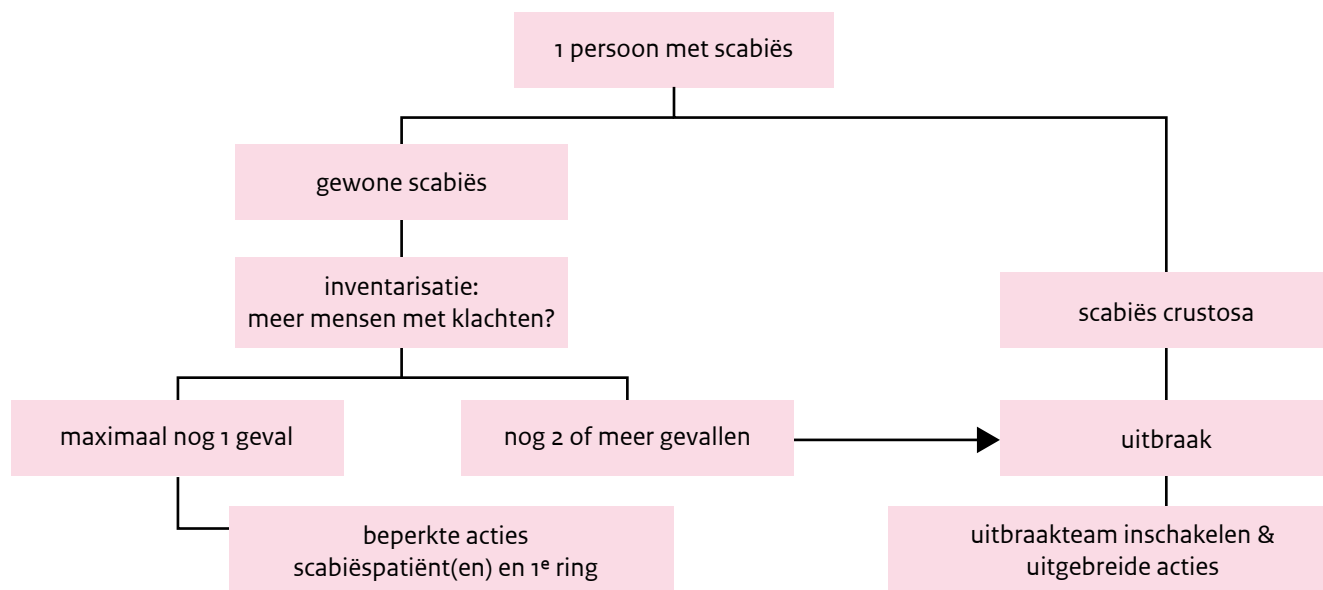
Nog 2 of meer gevallen

Zijn er naast de eerste scabiëspatiënt nog 2 of meer mensen met scabiësklachten? Dus in totaal 3 gevallen of meer? Dan is het een uitbraak, dit vraagt om meer georganiseerde behandeling en actie.

Scabiës crustosa

Heeft een bewoner scabiës crustosa? Dan gelden er uitgebreidere behandeling- en hygiënemaatregelen.

Dit schema helpt verschil te maken tussen een enkel scabiësgeval en een uitbraak:

Wat betekent een uitbraak voor uw zorginstelling?

Probeer zo snel mogelijk de grootte van de uitbraak in beeld te krijgen. Neem maatregelen om verspreiding te voorkomen. Misschien is er een grote, goed gecoördineerde handelactie nodig. Het aantal betrokkenen kan groot zijn door het aantal contacten van de scabiëspatiënt. Denk aan andere bewoners, familieleden, bezoekers, medewerkers en vrijwilligers. Een handelactie vraagt dus om intensieve voorbereiding, planning en communicatie.

Scabiës is geen ernstig gezondheidsprobleem, het is vooral vervelend door de jeuk. De emotionele belasting kan echter groot zijn. Het idee beestjes te hebben en besmettelijk te zijn voor de omgeving kan onrust en bezorgdheid veroorzaken. Scabiës bestrijden is niet moeilijk maar wél bewerkelijk. Dit betekent dat er een extra drukke periode begint voor uw zorginstelling.

Stappen bij behandeling scabiës

Uitbraakmanagement

Stel een klein uitbraakteam samen, bestaand uit:

- leidinggevende met beslissingsbevoegdheid
- de medisch verantwoordelijke/specialist ouderengeneeskunde
- deskundige infectiepreventie
- hoofd facilitaire dienst
- een praktijk- of stafverpleegkundige
- leidinggevende van de afdeling van de scabiëspatiënt
- de bedrijfsarts

Zorg voor secretariële hulp en goede communicatie met:

- een communicatieadviseur/medewerker
- een arts of verpleegkundige van de GGD
- de dermatoloog
- de arbo-coördinator

Pak de uitbraak planmatig aan. Neem tijd voor de inventarisatiefase en zorg voor een weloverwogen planning van de behandeling. Ondanks het gevoel van haast, is een zorgvuldige aanpak beter dan een snelle actie. Ga uit van een periode van twee weken tussen de eerste melding en een grote behandelactie. Maak binnen het uitbraakteam goede afspraken over wie waarvoor verantwoordelijk is.

Goede communicatie naar medewerkers, bewoners en hun familie is belangrijk. Geef duidelijk aan wat er moet gebeuren en toon begrip voor de overlast die dit geeft.

Dit is een uitgave van:

**Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu**

Postbus 1 | 3720 BA Bilthoven
www.rivm.nl

augustus 2023

Verantwoordelijkheid zorginstelling

Uw instelling is verantwoordelijk voor de behandeling en bestrijding van de scabiës onder de bewoners/cliënten en medewerkers.

De GGD kan ondersteunen om verdere verspreiding buiten uw instelling te voorkomen. Hoe de GGD uw zorginstelling praktische helpt, verschilt per situatie. Bespreek dit dus goed met de GGD.

Kosten

Aan de maatregelen zijn kosten verbonden. Zoals kosten voor medicatie, wasserij- en schoonmaakkosten, persoonlijke beschermingsmiddelen (handschoenen, schorten) en de kosten voor inzet van extra personeel. Voor grote partijen is het de moeite waard om de mogelijkheden van korting te onderzoeken. Bij individuele recepten (zoals voor gezinsleden van cliënten) kunnen de kosten per persoon variëren.

Meer informatie

Neem voor meer informatie contact op met de GGD in uw regio (www.ggd.nl). De GGD onderbouwt de adviezen op de landelijk vastgestelde scabiës richtlijn van de LCI (Landelijke Coördinatie Infectieziektebestrijding) van het RIVM. U vindt de richtlijn op www.lci.rivm.nl/richtlijnen/scabies.

Kijk op www.rivm.nl/scabies voor ondersteunend informatie-materiaal, zoals stappenplannen, video's en folders.

De zorg voor morgen
begint vandaag